

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Oost

Sector SDS
Afdeling BMO
Team OOV



Memo

Aan De leden van de commissie Openbare Ruimte & Financiën
Cluster Handhaving & Veiligheid
Afdeling Handhaving Openbare Ruimte & Veiligheid

Van Anita Hohensteijn
Doorkiesnummer 06-44623386
E-mail a.hohensteijn@oost.amsterdam.nl

Kopie aan

Datum Maandag 6 december 2010
Onderwerp Evaluatie project cameratoezicht Indische Buurt en voorstel Verlenging cameratoezicht 2011 en 2012

Beste leden van de commissie,

Hierbij vindt u een overzicht van de evaluaties die hebben plaatsgevonden in het kader van cameratoezicht Indische Buurt

- Evaluatie cameratoezicht 2009-2010, door Dienst Onderzoek & Statistiek (O&S), november 2010;
- Bijdrage Politie District 2 Evaluatie cameratoezicht in Indische Buurt 2009-2010, september 2010;
- Cameratoezicht Indische Buurt, Politie Amsterdam Amstelland, 5 november 2010.

Door middel van de bijgaande memo bied ik u deze aan. Daarnaast verzoek ik u kennis te nemen van mijn voorstel inzake de verlenging van het cameratoezicht Indische Buurt.

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur,
Fatima Elatik
Stadsdeelvoorzitter Oost
- portefeuillehouder Openbare Orde & Veiligheid -

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Oost

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING.....	3
1 ACHTERGRONDEN CAMERATOEZICHT.....	4
1.1 BEVOEGDHEID CAMERATOEZICHT	4
2 VOORSTEL PORTEFEUILLEHOUDER OPENBARE ORDE & VEILIGHEID.....	5
2.1 WAAR HANGEN DE CAMERA'S EN WAARTOE DIENEN ZE?	5
2.2 EFFECTEN VAN HET GEHOUDEN CAMERATOEZICHT.....	5
3 VOORSTEL PORTEFEUILLEHOUDER.....	9
3.1 WIJZE VAN UITVOERING CAMERATOEZICHT 2011	9
3.2 VOORSTEL PORTEFEUILLEHOUDER.....	9

Gemeente Amsterdam Stadsdeel Oost

INLEIDING

Sinds 2005 wordt in de Indische Buurt gebruik gemaakt van cameratoezicht in de openbare ruimte. Het cameraproject is onderdeel van een integrale aanpak om de veiligheid, leefbaarheid en het economisch klimaat in de Indische Buurt te verbeteren door onder andere de overlast en criminaliteit te verminderen.

Cameratoezicht moet worden gezien als een (bestuurlijk) instrument op zich en cameratoezicht kan niet worden vervangen door de inzet van toezichthouders. Daarnaast werkt cameratoezicht alleen in aanvulling op andere instrumenten.

De huidige termijn (en daarmee: de toestemming van de burgemeester) van het cameratoezichtsproject loopt bijna ten einde. De huidige toestemming liep vanaf begin 2009 en verloopt per 31 december 2010.

Als gevolg van de bestuurscrisis van 5 oktober jl. heeft besluitvorming over een eventuele verlenging van het project nog niet kunnen plaatsvinden. Op ons verzoek heeft de burgemeester besloten tot tijdelijke verlenging van het project gedurende het eerste kwartaal van 2011, waarbinnen alsnog de besluitvorming dient plaats te vinden.

Een mogelijk volgende termijn waarvoor de burgemeester toestemming zal geven, zal wederom tijdelijk zijn: als gesteld, geldt de toestemming steeds voor 2 jaar. Binnen iedere termijn wordt het project geëvalueerd.

Gemeente Amsterdam

Stadsdeel Oost

1 Achtergronden cameratoezicht

1.1 Bevoegdheid cameratoezicht

Ingevolge de Wet Cameratoezicht op Openbare plaatsen (2006) geldt de beslissing over (verlenging) van cameratoezicht op openbare plaatsen voor bepaalde duur. In Amsterdam is het gebruikelijk toestemming voor cameraprojecten te verlenen voor een periode van twee jaar. De bevoegdheid tot de aanwijzing van cameratoezicht ligt bij de **burgemeester**.

Voor de besluitvorming in een stadsdeel over de vraag of een cameraproject wel of niet moet worden verlengd, gelden geen procedureregels. Het stadsdeel zelf kan hierin een keuze maken. Het is uiteindelijk de burgemeester die bevoegd is (en verantwoordelijk voor) om plaatsen aan te wijzen waar cameratoezicht in de openbare ruimte is toegestaan. De burgemeester verleent ook de toestemming voor verlenging van een project. Hierbij geldt altijd de voorwaarde dat de subdriehoek zich moet uitspreken over het wel of niet verlengen van een cameraproject. De burgemeester verleent de toestemming altijd tijdelijk, voor 2 jaar.

In de aanloop naar en in de besluitvorming rond de invoering van het cameratoezicht in 2005, is het in het voormalige stadsdeel Zeeburg steeds de stadsdeelraad geweest die besloten heeft tot instemming met het project. Hetzelfde geldt voor verlengingen van het project die nadien hebben plaatsgevonden. In andere stadsdelen wordt dit aan het DB gelaten (bijvoorbeeld in Noord) waarna het besluit aan de subdriehoek wordt voorgelegd en daarna aan de burgemeester het verzoek wordt gedaan om de toestemming te verlengen. In een ander stadsdeel (bijvoorbeeld in het Centrum) is het de stadsdeelraad die besluit tot het al dan niet instemmen met het project.

Welke keuze hierin wordt gemaakt is aldus aan het stadsdeel, wel blijft het altijd de burgemeester die bevoegd is om de toestemming al dan niet te verlenen.

Om cameratoezicht in de Indische Buurt te kunnen continueren is de instemming van de stadsdeelraad dus niet strikt noodzakelijk maar op grond van eerdere besluitvorming, wel gebruikelijk.

Wel is een besluit van de raad noodzakelijk over het beschikbaar stellen van middelen die benodigd zijn voor continuering van het project. Immers, zonder budget is continuering niet mogelijk.

Gemeente Amsterdam

Stadsdeel Oost

2 Voorstel portefeuillehouder Openbare Orde & Veiligheid

Vanaf de start van het cameratoezichtproject in 2005 zijn er evaluaties gehouden. Een jaar na de start, in oktober 2006, heeft de raad van het toenmalige Zeeburg, ingestemd met voortzetting van het cameratoezicht in de jaren 2007 en 2008. Hierna is ook voor de de jaren 2009 en 2010 door de raad van het toenmalige Zeeburg ingestemd met verlenging.

2.1 Waar hangen de camera's en waartoe dienen ze?

Op dit moment hangen er in totaal 12 camera's die in 4 van elkaar verschillende gebieden in de Indische Buurt werkzaam zijn: rond het Makassarplein (3 stuks), in de Javastraat/Javaplein (7 stuks), bij de tabakszaak van Hartman aan de Valentijnkade (1) en op de hoek Molukkenstraat/Insulindeweg (1).

Het doel van cameratoezicht, als onderdeel van genoemde integrale aanpak, is om overlast en criminaliteit te verminderen. Verderop wordt nader ingegaan op de effecten van de camera's in de Indische Buurt, aan de hand van verschillende rapporten.

Als gesteld, maakt cameratoezicht onderdeel uit van een breder pakket van maatregelen. Om deze reden is het onmogelijk het exacte effect van cameratoezicht op de veiligheidssituatie te benoemen. Het is echter zeer waarschijnlijk dat de werking van het cameratoezicht een positieve bijdrage heeft geleverd. Naar onze overtuiging speelt het huidige cameratoezicht in de Indische Buurt nog steeds een grote rol bij het stabiliseren van een veilig woon- en leefklimaat.

Ook voor het economisch klimaat speelt het cameratoezicht een belangrijke rol. Veiligheid is één van de basisvoorwaarden voor een goed economisch klimaat.

De Javastraat is één van de prioriteitsgebieden van de Indische Buurt ten aanzien van economische groei en ontwikkeling. Van de winkelstraatmanager van de Javastraat krijgen we signalen dat de ondernemers daar heel positief reageren op de aanwezigheid van de camera's. De ondernemers hebben uitgesproken dat ze de uitdrukkelijke wens hebben dat het project zal worden verlengd. De ondernemers doen zelf ook het nodige voor een economische versterking van het gebied. Zo wordt op dit moment hard gewerkt om de voorwaarden te kunnen vervullen voor het succesvol doorlopen van het KVO-traject (Keurmerk Veilig Ondernemen). Dit traject moet leiden tot verlening van het KVO-certificaat voor de Javastraat.

2.2 Effecten van het gehouden cameratoezicht

Teneinde tot een afgewogen oordeel te kunnen komen over een verlenging van het cameraproject, wordt hieronder uitgebreid ingegaan op de aantoonbare effecten van het cameratoezicht, aan de hand van de volgende documenten:

- Evaluatie cameratoezicht 2009-2010, door Dienst Onderzoek & Statistiek (O&S), november 2010;
- Bijdrage Politie District 2 Evaluatie cameratoezicht in Indische Buurt 2009-2010, september 2010;
- Cameratoezicht Indische Buurt, Politie Amsterdam Amstelland, 5 november 2010.

Bij lezing van genoemde stukken moet het volgende in ogenschouw worden genomen. De politie maakt in haar rapportage gebruik van cijfers op straatniveau. O&S gebruikt dezelfde cijfers ook maar maakt tevens gebruik van de indexcijfers over de objectieve en subjectieve veiligheid. De indexcijfers behelzen een groter gebied dan de cijfers (per cluster) van de politie. Daarnaast is het zo dat de politiecijfers onderdeel uitmaken van de objectieve index.

Als gevolg van dit andere aggregatieniveau kan er soms verschil zitten tussen de geleverde politie-informatie en de informatie van O&S.

Gemeente Amsterdam

Stadsdeel Oost

2.2.1.1 Evaluatie Dienst Onderzoek & Statistiek

Zoals dat ook steeds eerder is gedaan, heeft ook nu de dienst Onderzoek en Statistiek (O&S) van de gemeente Amsterdam in opdracht van stadsdeel Oost het cameratoezicht geëvalueerd.

In de evaluatie van O&S wordt de objectieve en subjectieve veiligheid aan de hand van indexcijfers in de Indische Buurt in kaart gebracht. Omdat het niet mogelijk is gebleken op straatniveau de cijfers aan te leveren, heeft O&S daarnaast gebruik gemaakt van door de politie gegeneerde en aangeleverde gegevens. O&S geeft daarbij aan dat de veiligheidsindexen een groter gebied bestrijken dan de politiecijfers. Hierdoor is het mogelijk dat sommige ontwikkelingen op basis van politiecijfers niet helemaal synchroon lopen met de veiligheidsindexen.

Veiligheidsindexen

Over de gehele gemeten periode (2003-2010) is sprake van een daling van zowel de objectieve als de subjectieve indexcijfers: in zowel het oostelijk als het westelijk deel van de Indische Buurt is het in 2010 veiliger (objectief en subjectief gezien) dan in 2003. Wel is het zo dat de index laat zien dat het tussen 2007 en 2010 iets minder veilig is geworden in beide buurten.

De objectieve veiligheid is onder andere gebaseerd op basis van overlastmeldingen en van geregistreerde meldingen van diefstal en inbraak. De subjectieve veiligheid wordt onder meer gemeten door te kijken naar het percentage bewoners in de veiligheidsenquête dat zich veilig voelt.

Overlastindexen

Geconcludeerd wordt dat de overlast in de Indische Buurt West is afgenomen: er is dus sprake van minder overlast in het westelijk deel van de wijk, in vergelijking met 2003. Wel is het zo dat het aantal overlastmeldingen in het westelijk deel vanaf 2008 weer iets toeneemt.

In het oostelijk deel van de Indische Buurt Oost is de problematiek rond overlast nog steeds aanwezig. O&S geeft aan dat er in 2010 in het oostelijk deel van de Indische Buurt meer overlastmeldingen waren dan in 2003.

Aangiften en misdrijven drugshandel gedaald

Het aantal aangiften op en rond het Makassarplein en op de Javastraat/Javaplein is tussen 2000 en 2010 afgenomen. Dit komt met name door een scherpe daling van het aantal aangiften van diefstallen van en vanuit auto's na 2005 toen de camera's geplaatst werden. Ook is het aantal misdrijven drugshandel in beide delen van de Indische Buurt afgenomen tussen 2000 en 2010.

Verderop (bij Rapportage politie, cluster Makassarplein) wordt nader ingegaan op cijfers rond het Makassarplein en in beide rapportages van de politie, op de aldaar aanwezige overlast door jongeren. Uit die politiecijfers blijkt wel dat in die buurt de overlast in verband met drugs is afgenomen en dit geldt ook voor het hinderlijk drankgebruik.

O&S wijst erop dat de ontwikkeling van de overlastmeldingen verschillende oorzaken kan hebben. Er kan sprake zijn van meer problemen die tot meer meldingen aanleiding geven. Ook kan er bijvoorbeeld sprake zijn van een veranderde houding vanuit de buurt: een kritischer publiek is sneller geneigd tot het doorgeven van meldingen.

2.2.1.2 Rapportage Politie (algemeen)

De politie geeft aan dat de Indische Buurt, en specifiek in de Makassarpleinbuurt als ook de rest van het cameratoezichtgebied, nog steeds vraagt om de inzet van alle mogelijke instrumenten die de overheid ten dienste staan ten behoeve van het vergroten van de leefbaarheid en veiligheid in de buurt, onderdeel daarvan is de inzet van camera's.

Naast de inzet van camera's wordt ook gebruik gemaakt van andere instrumenten om de leefbaarheid en veiligheid te behouden. Hierbij gaat het om: de inzet van een buurtveiligheidsteam (BVT), de inzet van toezicht en handhaving op straat, de inzet van politie en de inzet van straatcoaches (SAOA) waarbij er extra surveillances worden gehouden in het cameratoezichtgebied. Het BVT is samengesteld uit vaste medewerkers van zowel de politie als toezicht en handhaving van ons stadsdeel. Tevens is recent een start gemaakt met de inzet van buurtvaders in de Indische Buurt, met name op en rond het Makassarplein.

Gemeente Amsterdam Stadsdeel Oost

Een ander bestuurlijk instrument dat in de Indische Buurt wordt ingezet is het preventief fouilleren. Sinds juli 2008 is dit deel van het toenmalige stadsdeel Zeeburg door de burgemeester aangewezen als veiligheidsrisicogebied, op grond waarvan het preventief fouilleren mogelijk is gemaakt.

Ondanks dit scala aan instrumenten vraagt de openbare orde en veiligheidssituatie in het cameratoezichtsgebied om het blijvend inzetten van het instrument cameratoezicht.

De politie constateert dan ook dat vanwege de complexe problematiek in de Indische buurt (objectief en subjectief), cameratoezicht een zeer gewenst onderdeel uitmaakt van de integrale aanpak. Het middel heeft (nog) steeds een preventieve werking, maar wordt ook op regelmatige basis gebruikt voor noodzakelijke (politie)inzet. Camera's werken ook bij het herleidbaar maken van bepaalde personen en groepen van personen om slagvaardig hulpverlening en repressie te kunnen inzetten. De beelden zijn, nadat ze opgenomen zijn, nog drie dagen door de politie op te vragen.

De camera's worden dagelijks live uitgekeken. Het 'live' uitkijken van de beelden dient een belangrijk doel van het cameratoezicht: het snel beoordelen van een situatie en daar direct op inspelen. Wanneer er bijvoorbeeld sprake is van overlast en de situatie dreigt uit de hand te lopen, kan door middel van cameratoezicht snel worden besloten tot interventie van toezichthouders en/of politie. De regie ten aanzien van de opvolging van camerabeelden ligt in eerste aanleg bij de toezichthouders die uitkijken. Ook politie-inzet is daarbij één van de mogelijkheden. De politie heeft een meekijk-werkplek en reageert natuurlijk indien dat nodig is en mogelijk is. Dit gebeurt altijd in overleg met de uitkijkers die de regie voeren.

Wanneer de beelden alleen maar achteraf worden uitgelezen, schiet het cameratoezicht op dat punt zijn doel voorbij. Om die reden kan dus niet worden volstaan met alleen maar achteraf uitlezen van de camerabeelden.

2.2.1.3 Rapportage Politie (per cluster van camera's)

Om meer inzicht te krijgen in de specifieke plaatsen waar de camera's hangen gerelateerd aan de effecten is er door politie een kwalitatieve onderbouwing gemaakt. Resultaat is een analyse per cluster aan de hand van de binnen het bereik van de camera plaatsgevonden criminaliteit.

Dan wordt niet alleen duidelijk waarom de politie camera's nodig heeft, maar ook welke consequenties het met zich meebrengt als in bepaalde clusters geen gebruik kan worden gemaakt van camera-toezicht.

Er zijn 4 clusters gemaakt:

Cluster Makassarplein (3)

Rond het Makassarplein zorgen de camera's voor een daling van:

- diefstal uit/vanaf motorvoertuigen
- diefstal van motorvoertuigen
- zakkenrollerij
- handel in harddrugs
- overlast drugs
- hinderlijk drankgebruik

Cluster Javastraat (7)

Rond de Javastraat zorgen de camera's voor een daling van:

- diefstal/inbraak woning
- diefstal uit bedrijf/instellingen
- diefstal uit/vanaf motorvoertuigen
- diefstal van motorvoertuigen
- zakkenrollerij
- bezit van harddrugs
- handel in harddrugs
- zakkenrollerij

Gemeente Amsterdam

Stadsdeel Oost

Cluster tabakszaak Hartman (1)

Bij tabakszaak Hartman staat de camera in basis positie standaard gericht op de tabakszaak. Bij gebruik geeft de camera (deels) zicht op de Molukkenstraat en de Valentijnkade aan beide zijden. Verder geeft de camera zicht op het terrein van de Praxis op de Molukkenstraat. Directe aanleiding voor plaatsing van de camera was het feit dat de zaak Hartman 18 keer is overvallen. Bij een daarvan is de dhr. Hartman om het leven gekomen.

Sinds de plaatsing van de camera zijn er daar geen overvallen meer gepleegd.

Cluster Insulindeweg/Molukkenstraat (1)

Bij de hoek Insulindeweg/Molukkenstraat zorgt de camera sinds november 2008 voor zicht op het zeer drukke kruispunt, dat ook als aanrij- en vluchtroute wordt gebruikt. Daarnaast ontstaat een goed zicht op diverse verdachte locaties waarvan het vermoeden bestaat dat zij door plegers van criminaliteit in de Indische Buurt meerdere malen worden gebruikt als schuilplaats voor de politie.

2.2.1.4 Overige informatie

Behalve de bevindingen van de politie zoals opgenomen in hun rapportages, worden tussen het stadsdeel en het wijkteam (de wijkteamchef en buurtregisseurs) zeer regelmatig gesprekken gevoerd over de situatie in de Indische Buurt. Er is dus een sterke regiefunctie van het stadsdeel op de overlast. De politie heeft hierbij meerdere malen uitgesproken een voorstander te zijn van het gebruik van cameratoezicht. De wens tot verlenging van het project is ook regelmatig in de subdriehoek aan de orde gekomen.

3 Voorstel portefeuillehouder

- De huidige toestemming voor cameratoezicht loopt tot en met 31 maart 2011;
- Er een verlenging van die toestemming moet worden gevraagd aan de burgemeester;
- Er een specifieke wens van de politie ligt die tevens meerdere malen is uitgesproken in de subdriehoek om het cameratoezicht te continueren;
- Voor het cluster Makassarplein geldt dat de huidige situatie aldaar nog geen reden geeft om het cameratoezicht op te heffen; daarbij zijn er diverse delicten afgenomen.
- Voor het cluster Javastraat geldt dat er wel degelijk een afname is in criminaliteit sinds de invoering van cameratoezicht.
- Voor het cluster tabakszaak Hartman geldt dat er geen enkele overval meer is gepleegd sinds de aanwezigheid van de camera.
- Voor het cluster Insulindeweg/Molukkenstraat kunnen wij concluderen dat deze camera voornamelijk een preventieve werking heeft.

Onderzoek flexibel cameratoezicht en mogelijk overbodig maken cameratoezicht

Voorgesteld wordt om, wanneer de raad besluit tot verlenging van het huidige project, in het 1^e kwartaal van 2011 een onderzoek te laten verrichten naar de invoering van flexibel cameratoezicht. Het doel hiervan is om cameratoezicht sneller inzetbaar en toepasbaar te maken waardoor het instrument ook ingezet kan worden als bijvoorbeeld overlast zich verplaatst naar andere locaties in de buurt, buiten het huidige cameratoezichtsgebied. In dat onderzoek zal ook de vraag aan de orde moeten komen of en in hoeverre de inzet van de camera's overbodig kan worden gemaakt.

3.1 Wijze van uitvoering cameratoezicht 2011

Omdat het onderzoek naar flexibel cameratoezicht nog niet heeft plaatsgevonden en ook bovenstaande vraag naar eventuele toekomstige vervanging van cameratoezicht nog niet is beantwoord, wordt geadviseerd om uit oogpunt van het stabiliseren van de huidige veiligheids- en leefbaarheidssituatie, de huidige cameralocaties en daarmee, ook het huidige aantal camera's, te handhaven.

Tussentijdse evaluatie en wijze van uitvoering cameratoezicht 2012

Voorgesteld wordt om in het 3^e kwartaal van 2011 het cameratoezicht tussentijds te evalueren. Op basis van de uitkomsten daarvan, tezamen met die uit het onderzoek naar flexibel cameratoezicht, kan dan eind 2011 worden beoordeeld op welke wijze het cameratoezicht in 2012 het meest effectief kan worden ingezet. Aandachtspunten zijn dan het aantal camera's en de locaties van de camera's.

3.2 Voorstel portefeuillehouder

- in te stemmen met verlenging van het cameratoezichtsproject vanaf 1 april 2011 tot en met 31 december 2012;
- de kosten voor 2011 (€ 145.000,--) als volgt te dekken: € 25.000,-- via de lopende begroting, de resterende € 120.000,-- te dekken door gebruik te maken van middelen die vrijkomen naar aanleiding van het opheffen van de veiligheidssteunpunten;
- voor 2012 de kosten van het project voor het stadsdeel (€ 145.000,--) op dezelfde wijze als in 2011 te dekken;
- indien blijkt dat de centrale stad voor 2012 geen bijdrage of een kleinere bijdrage levert dan 50%, het project eind 2011 te heroverwegen;
- in te stemmen met een onderzoek naar de invoering van flexibel cameratoezicht, gekoppeld aan de vraag of en in hoeverre cameratoezicht overbodig kan worden gemaakt (start uitvoering: 1^e kwartaal 2011).

